

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.329/2019/7.

A tanács tagjai:

Dr. Wellmann György a tanács elnöke
Vojnitsné dr. Kisfaludy Atala előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Rác József ügyvéd

Az alperes:

I.rendű alperes neve I. rendű
II.rendű alperes neve II. rendű

Az alperes képviselője:

... I. rendűért

Országos Bírósági Hivatal II. rendűért

A per tárgya:

Bírósági jogkörben okozott kár megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél/felek:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.449/2018/12/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 22.P.21.501/2016/44.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. június 1-jén a felperes hitelszerződést kötött az ... Nyrt.-vel, mely alapján a felperesnek egy üzleti repülésre alkalmas repülőgép megvásárlására és a repülési tevékenység beindításának finanszírozására 585.184 euró kölcsönt nyújtott, amelyet 2007. december 31. napjától 2012. június 30. napjáig az előírt részletekben kellett visszafizetni. A felperes ezt követően megvásárolta a HA-JET lajstromjelű Cessna 500 Citation I. típusú, 500-0549 gyártási számú repülőgépet.
- A Központi Nyomozó Főügyészség különösen nagy kárt okozó, üzletszerűen, jelentős értékre elkövetett csalás büntette és más bűncselekmények miatt nyomozást folytatott ... és társai ellen. A nyomozó hatóság a 2009. szeptember 30. napján meghozott Nyom. 482/2007. számú határozatával biztosítási intézkedésként elrendelte a felperes tulajdonában lévő repülőgép, valamint egy személygépkocsi zár alá vételét. A határozat indokolása szerint, a rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy ... a felperesi társaságban többségi tulajdonrészrel rendelkező offshore cégen keresztül, valamint a kft. egyik tulajdonosának üzletrésze biztosításához nyújtott pénzösszeg kapcsán anyagi érdekeltséggel bír, mert a rendelkező részben megjelölt vagyontárgyak megvásárlásához 2007. és 2008. évben jelentős pénzösszegeket adott. Ez alapján a zár alá vétel feltételeinek fennállása valószínűsíthető, illetve megalapozottan feltehető, hogy a terhelt és a vele kapcsolatot tartó személyek a megjelölt vagyontárgyak, illetve az azokhoz szolgáltatott anyagi eszközök büntetőeljárás előli elvonását akár a kft. üzletrészenek értékesítése útján megkísérlik. A határozat alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság az állami légi jármű lajstromba a biztosítási intézkedést bejegyezte. A határozat ellen a felperes panaszt nyújtott be, melyet a I.rendű alperes neve a 2009. október 27. napján meghozott Kf.5252/2006/262. számú határozatával elutasított.
- [2] A nyomozó hatóság 2009. október 8-án a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt kezdeményezte ... gyanúsított vonatkozásában több, különböző személy tulajdonában álló vagyontárgy zár alá vételét. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2009. október 28. napján meghozott 9.Bny.44247/2009/2. számú végzésével többek között elrendelte a perbeli repülőgép zár alá vételét azzal, hogy a határozatot a végzés jogerőre emelkedését követően, a zár alá vétel foganatosítása végett megküldi az illetékes megyei Végrehajtók Irodájának. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2009. december 2. napján meghozott 30.Bnf.2874/2009/2. számú végzésével a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzését helybenhagyta.
- A Fővárosi Bírósági Végrehajtók Irodája a 2009. december 11-i foglalási jegyzőkönyvben a felperes tulajdonában álló repülőgépet lefoglalta, felhívta a nyilvántartó hatóságot a légi jármű forgalomból való kivonására, továbbá felhívta az adóst arra, hogy a forgalomban való részvételre jogosító okmányokat és a légi jármű törzskönyvét az illetékes hatóságnál adja le.
- A Pest Megyei Bírósági Végrehajtók Irodája a 2009. december 15. napján kelt foglalási jegyzőkönyvben kérte fel a légügyi igazgatóságot a felperes tulajdonában álló repülőgép tekintetében a szükséges intézkedések megtételére a zár alá vétel tényének nyilvántartásba való bejegyzéséhez.
- A Fővárosi Bírósági Végrehajtók Irodája intézkedésével szemben a felperes, a Központi Nyomozó Főügyészség és az ... Nyrt. végrehajtási kifogást terjesztettek elő, sérelmezve a repülőgép lefoglalását. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a végrehajtási kifogásokat a 0101-10.Vh.52.098/2009. ügyszám alatt az 5., 6. és 19. sorszámú (2010. január 29-én,

március 2-án és április 26-án meghozott) végzéseivel elutasította, mely határozatokat a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság jogerős határozataival helybenhagyta.

- [3] A Központi Nyomozó Főügyészség 2010. október 29-én nyújtott be a bírósághoz vádiratot ... és társaival szemben. A II. rendű alperes neve 2012. február 24. napján meghozott 15.B.1492/2010/306. számú ítéletével ... II. rendű vádlottat egyes vádpontok szerinti cselekményekben bűnösnek mondta ki és vele szemben büntetést szabott ki, a további vádpontok szerinti bűncselekmények vádja alól felmentette, és többek között rendelkezett a felperes tulajdonában álló repülőgép zár alá vételének megszüntetéséről is. A Szegedi Ítéltábla a 2013. október 10-én meghozott Bf.II.151/2013/34. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet ...vonatkozásában részben, bűnössége megállapítása és büntetése, valamint az őt terhelő kártérítés körében változtatta meg. Az ítélet indokolásából kitűnően, az elsőfokú ítélet ellen az ügyész nem terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú ítéletnek a felperesi repülőgép zár alól való feloldására vonatkozó rendelkezése ellen.

A II. rendű alperes nevei Végrehajtó 2014. augusztus 12-én kelt 0100-9.MV8287/2009/34. számú iratával intézkedett a felperesi légi jármű tekintetében a foglalás és a zár alá vétel feloldásáról, a repülőgép adós részére való visszaadásáról.

A felperes a 2015. június 29-én kelt levelében az alpereseket kártérítés megfizetésére szólította fel, melyben előadta, hogy a repülőgép forgalomból való kivonásával 2010. november 30-tól összesen 93.665,14 euró kára merült fel, amit kamatokkal együtt kért megtéríteni.

Hivatkozott arra, hogy a tulajdonában álló repülőgép a lefoglalást követően öt évig üzemben kívül állt, mely idő alatt a felperes a kötelező időszaki karbantartásokat és szervizeltetést nem tudta elvégeztetni, melyek hiányában a repülőgépet visszafordíthatatlan műszaki károsodás érte és annak kiadásakor már csak roncsértéket képviselt. Emellett az ... Nyrt. a kölcsönszerződést felmondta, melyből eredően felperesnek további kárai merültek fel.

Az alperesek a bejelentett kártérítési igényt elutasították.

A kereseti kérelem és az ellenkérelem

- [4] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdései, valamint a 339. §-a alapján a repülőgép bűnügyi zárlata következtében, a forgalomból való kivonása és nem megfelelő őrzése miatt okozott kárként 925.000 USD és annak 2014. augusztus 12. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére, mely a repülőgép forgalomból való kivonása és nem megfelelő őrzése miatti értékvesztés, aminek forint ellenértéke a keresetlevél benyújtásakor fennálló MNB középárfolyam alapján 252.848.750 forint.

Ezen túlmenően kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az I-II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 92.820,36 eurót és annak a mindenkori három hónapos EUROIGOR + 3% kamatfelárral számított kamatát, továbbá 2010. június 2-től + 6% késedelmi kamatát, valamint 92.820,36 euró kölcsön után évi 0,5%-os kezelési költséget, ügyleti és késedelmi kamat jogcímén 57.730,83 eurót, költségként 83,54 eurót, továbbá 1.050.986 forint egyéb nyilvántartott költséget, továbbá a hitelgarancia jogcímén kifizetett 82.104.750 forint tőkét és annak 2010. november 2-től a Ptk. 300/A. §-ban a gazdálkodó szervezetekre meghatározott késedelmi kamatát, valamint a tagi kölcsönrel összefüggésben 79.314.993 forint tőkét és annak 2014. augusztus 5-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát, továbbá nem vagyoni kártérítés jogcímén 10.000.000 forintot és annak 2014. július 1-től járó késedelmi kamatát és elmaradt vagyoni előnyként 20.000.000 forintot és annak 2012. január 1-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát.

- [5] A II. rendű alperessel szemben önállóan érvényesített követelés tekintetében előadta, hogy a lefoglalt repülőgépben jelentős értékvesztés következett be, mert a végrehajtó nem intézkedett a

vagyontárgy további őrzéséről, annak ellenére, hogy 2010. április 2-án a felperes bejelentette a bírósági végrehajtónak, hogy a lefoglalt és a forgalomból kivont vagyontárgyak állammegóvását, őrzését a továbbiakban nem tudja vállalni. A végrehajtó nem gondoskodott a repülőgép megfelelő karbantartásáról és állammegóvásáról, melynek folytán a felperest jelentős kár érte. A repülőgép a lefoglalás ideje alatt a szabad ég alatt állt, ezért az ennek következtében bekövetkezett károkért a II. rendű alperes tartozik felelősséggel. A mulasztáson alapuló károkozás 2014. augusztus 12-én szűnt meg, melyből következően az igényérvényesítéskor a felperesi követelés elévülése még nem következett be. A felperes a biztosítási intézkedés és a büntügyi zárlat elrendelése, majd a lefoglalás ellen jogorvoslattal élt, ennek ellenére kára nem volt elhárítható.

- [6] Az I.-II. rendű alperesekkel szemben egyetemlegesen előterjesztett igényével kapcsolatban előadta, hogy az I. rendű alperes károkozó magatartása a zár alá vétel indítványozása volt, mellyel kapcsolatos kárigény elévülését megszakította az, hogy a bírósági szakban ismételten indítványozta a zár alá vétel változatlan fenntartását. A jogerős ítélet meghozataláig a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy megállapítsa a károkozó személyét. A II. rendű alperes részéről károkozó magatartás egyrészt a bírósági végrehajtó tevékenysége volt, továbbá az, hogy a II. rendű alperes első és másodfokon is alaptalannak találta a fellebbezést. A kár 2010. május 14-én, a II. rendű alperes végrehajtási kifogás tárgyában hozott határozat elleni utolsó fellebbezés elbírálásakor következett be. A követelés elévülését a II. rendű alperes 2011. április 7-én 15.B.1492/2010/80. számú végzése megszakította, mely jóváhagyta a zár alá vételt a polgári jogi igény biztosítására is, melyről a felperest nem értesítette és részére jogorvoslati lehetőséget sem biztosított. A károkozó magatartások folytán az ... Nyrt. a felperessel kötött kölcsönszerződést felmondta, melyből eredően a felperest jelentős kár érte. Ezen túlmenően a felperesi társaság egyik tagja folyamatosan tagi kölcsönöket nyújtott a felperesnek a működéshez. Mivel a repülőgép lefoglalása miatt szorult e kölcsönökre, ezért kárként az alperesek azok megtérítésére kötelesek. A lefoglalására tekintettel nem tudott jövedelemszerző tevékenységet sem folytatni, ezért elmaradt vagyoni előnyt is érvényesített. Nem vagyoni kárigényét jóhírnév és üzleti titoksértésre alapította.

- [7] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes elsődlegesen az érvényesített követelések elévülésére hivatkozott. Mivel a forgalomból való kivonással okozott károsodás bekövetkezte időpontjaként 2010. április 12-ét jelölte meg a felperes, így az elévülési idő a keresetlevél benyújtását megelőzően, 2015. április 12-én lejárt. A felperes 2015. július 1-jén jelentette be kárigényét a I. rendű alperes nevében, majd 2016. június 27-én nyújtotta be a keresetet, ebből következően igénye érvényesítésével elkésztett. Érdemi védekezése szerint a repülőgép zár alá vétele indokolt és törvényes volt. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) egyes rendelkezései azonban nem voltak teljesen szinkronban a büntetőeljárás törvény zár alá vételére vonatkozó szabályaival. A Be. 159. § (1) bekezdése alapján a zár alá vétel csak a vagyontárgy feletti rendelkezési jogot függeszti fel, míg a Vht. szabályai a zár alá vett jármű jogszerű használatát is kizárják. A jogszabályi inkoharenciából adódó probléma megoldása, a törvényi rendelkezések összhangjának megteremtése nem jogalkalmazói feladat. A Központi Nyomozó Főügyészség a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmények miatt lefolytatott eljárása során biztosítási intézkedés elrendelésével és a zár alá vétel indítványával törvényi kötelezettségének tett eleget. Eljárása során jogellenes, felróható magatartást nem tanúsított, részéről súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedés nem állapítható meg.

Mindezek mellett vitatta a II. rendű alperessel való egyetemleges felelősségét is. A tételesen előterjesztett kárigényeket elévülés miatt, illetve jogalap hiányában kérte elutasítani.

- [8] A II. rendű alperes ellenkérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy vele szemben a felperes valamennyi követelése elévült, továbbá érdemben alaptalan, valamint vitatta az I. rendű alperessel való egyetemleges felelősségét is. A II. rendű alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, sem a büntügyi zárlat elrendelése, sem annak végrehajtása, a légi jármű forgalomból történő kivonása,

illetve a végrehajtási kifogások elbírálása során. A Vht. a légi járművekkel kapcsolatban külön rendelkezése alapján a forgalomban való részvételre jogosító okmányok lefoglalása volt szükséges. Vitatta továbbá a felperes által állított egyes kártételeket és az állított jogellenes magatartásokat és az azok közötti okozati összefüggést is.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [9] Az elsőfokú bíróság rész-és közbenső ítéletével megállapította, hogy a II. rendű alperes felelős az 500-0249 gyártási számú C- 500 Citation I. típusú Cessna légi járműben 2010. április 12 és 2014. augusztus 12 között a végrehajtó karbantartási, állagmegóvási kötelezettsége elmulasztása miatt bekövetkezett károkért, egyebekben a keresetet elutasította. Határozata indokolásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Btk. 77/B. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjai szerint és az ezzel összhangban rendelkező 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 159.§. § (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes részéről jogszerűen került sor a zár alá vétel indítványozására, illetőleg a II. rendű alperes részéről annak elrendelésére a repülőgép vonatkozásában.
- [10] Az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban Vht.) 202. §. § (1) és (2) bekezdése, a Vht. 194. § és 203. § (1) bekezdése, valamint a 103/A § (1) és (2) bekezdése értelmezése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a végrehajtó a jogszabályi rendelkezések betartásával járt el, amikor a légi járművet a forgalomból kivonta. Annak ellenére, hogy a Be. 159. § (1) bekezdése a zár alá vétel esetén csak a vagyontárgy feletti rendelkezési jogot függeszti fel, ugyanakkor a Vht. szabályai alapján a zár alá vett jármű esetén annak jogszerű használata is kizárt, a jogszabályok közötti ellentmondás feloldása nem a végrehajtó feladata. Mivel a jogalkalmazói tevékenységgel kapcsolatos kártérítési felelősséget csak a jogalkalmazó szervek kirívóan súlyos mulasztása, illetőleg jogértelmezési tévedése alapozza meg, ezt a perbeli esetben nem találta megállapíthatónak. A Pest Megyei Bíróság végrehajtója és a II. rendű alperesi végrehajtó jogértelmezése közötti különbség azt mutatja, hogy a két jogszabály összevetése jogértelmezési lehetőséget enged, erre tekintettel a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése és 349. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg a jogellenesség a zár alá vétel indítványozásának elrendelése és foganatosítása körében. Ugyanakkor arra az álláspontra jutott, hogy mivel a Vht. 104. § (1) bekezdése szerint a lefoglalt ingóságot, ha törvény másként nem rendelkezik az adós őrzetében kell hagyni, és mivel a végrehajtó a repülőgépet a felperestől 2010. április 12-én átvette, ettől kezdődően a gondos megőrzés kötelezettsége őt terhelte, amit a Vht. 106. § (1) bekezdése alapján a zárgondnok kijelölése útján láthatott volna el. A végrehajtó a Ptk. 462. §-án alapuló letéti őrzési és karbantartási kötelezettsége miatt a II. rendű alperes felelős valamennyi őrzési időszakban bekövetkezett olyan kárért, mely azzal összefüggésben keletkezett, hogy karbantartási kötelezettségét nem teljesítette.
- [11] Az alperesek elévülési kifogását az őrzési és a karbantartási kötelezettség elmulasztása miatti kárigény kapcsán alaptalannak találta, mert az őrzés időszakában a jogviszony folyamatos volt, így az ebből származó követelések elévülése a légi jármű felperes részére való kiadásának időpontjában, azaz 2014. augusztus 12. napjában határozható meg. A felperesnek a II. rendű alpereshez írt, 2015. július 21-ig felszólítása a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján az elévülést nem szakította a meg, ugyanakkor igényét a bírósághoz 2017. február 8-án érkezett 13. számú keresetpontosításában elévülési időn belül terjesztette elő.
- [12] Az ...-vel kötött kölcsönszerződésből eredő követelés és a tagi kölcsönök vonatkozásában a követelés elévülését állapította meg azzal, hogy a büntetőügyben hozott végső határozat felperes tudomására jutásának relevanciája e vonatkozásban nincs. A felperes nem vagyoni kárigényét is alaptalannak találta. A 20 millió forint elmaradt vagyoni előny jogcímén előterjesztett követelést azért is utasította el a jogellenesség hiányán túlmenően, mert a biztosítási intézkedés elrendelésével és a bűnügyi zárlat indítványozásával az I. rendű alperes részéről, míg a bűnügyi zárlat elrendelésével, lefoglalással, illetve a légi jármű forgalomból történő kivonásával a II. rendű alperes

részéről - okozati összefüggésbe az elmaradt vagyoni előny nem hozható. Ha az lenne megállapítható, hogy van ok-okozati összefüggés akkor az igény érvényesítéséig pedig a követelés elévült.

- [13] A felperes és a II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság rész-és közbenső ítéletét a II. rendű alperes felelősségét megállapító részében megváltoztatta, és ítéletével a keresetet teljes egészében elutasította, míg az ítélet további rendelkezéseit helybenhagyta.

Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi vagyoni kártétel elévülését helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a PK 52. számú állásfoglalásra is tekintettel a végrehajtó lefoglalásával és forgalomból való kivonásával okozott kár megtérítése iránti igény elévülése 2010. január 1-jén kezdődött, majd öt év elteltével elévült.

- [14] Megállapította, hogy a II. rendű alperes 15.B.1492/2010/306. számú végzése nem értelmezhető a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti elévülést megszakító cselekménynek. Nem nyugodott a követelés elévülése a ... elleni büntetőeljárás jogerős befejezéséig sem, mert téves, hogy annak lezárásáig a felperes nem tudhatta, ki ellen és milyen jogcímen kell pert indítani. Alaptalannak tekintette a Be. 55. § (3) bekezdésére való hivatkozást is, mert az elkobzásra, illetőleg vagyoneklobzásra vonatkozó rendelkezés. Megállapította, hogy az igényérvényesítés akadályja nem az eljárás befejezéséig, hanem a zár alá vételt megszüntető jogerős határozat meghozataláig állt fent. A II. rendű alperes neve 2012. február 24-én határozott ítéletében a repülőgép zár alá vételének megszüntetéséről, melyet az I. rendű alperes fellebbezéssel nem támadott, és ezt követően a végrehajtó 2014. augusztus 12-én oldotta fel a repülőgépet a foglalás alól. A felperes pedig sem a zár alá vétel megszüntetése, sem a foglalás alóli feloldást követő egy éven belül nem érvényesített kárigényt.

- [15] A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság a kártérítési követelések elévülése miatt szükségtelenül foglalt állást az alperesek magatartásának jogellenessége kérdésében. Kifejtette a lefoglalással kapcsolatos ellentétes álláspontját. E szerint a Be. alapján a zár alá vétele szabályai a Vht. által szabályozott zárlattól eltérő, a büntetőeljárásban alkalmazható olyan önálló jogi intézmény, melynek elvégzése a végrehajtó hatáskörébe tartozik a Vht. 202. § (1) bekezdése alapján. A zár alá vétel a Be. 159. § (1) és (2) bekezdése szerint a vagyontárgyak és a vagyoni jogok feletti rendelkezési jogot függeszti fel, ami azt jelenti, hogy a közhitelű nyilvántartásba történő bejegyzés iránt haladéktalanul intézkedni kell. A Vht. 202. § § (2) bekezdése értelmében a bűnügyi zárlatra a zárlat szabályait kell alkalmazni. Ebből az következik, hogy a zárlatra csak a zár alá vétel Be. által meghatározott tartalmával összhangban álló intézkedések alkalmazhatók. Az adott esetben Be. 159. § (2) bekezdése szerint a zár alá vétel közhitelű nyilvántartásba való bejegyzése iránti intézkedésnek volt helye, melyről a Pest Megyei Bírósági Végrehajtó Iroda megfelelően rendelkezett, így ebből következően a II. rendű alperes Végrehajtói Irodája részéről a repülőgép lefoglalása és az ezzel összefüggő intézkedések megtétele jogellenesnek minősül.

- [16] Rögzítette ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a II. rendű alperes azért felelős a bekövetkezett károkért, mert 2010. április 12-től kezdődően őrizetre átvette a légi járművet, a végrehajtási iratokban ugyanis a repülőgép átvételére vonatkozó adat nem merült fel, az nem volt megállapítható. Észlelte, hogy a beszerzett végrehajtási iratok szerint a felperes amiatt, hogy kérése ellenére a végrehajtó nem intézkedett a repülőgép őrizetének átvételéről és azt a 2011. július 1-i jegyzőkönyvben rögzítettek szerint továbbra is az őrizetében hagyta - végrehajtási kifogással nem élt. Arra a következtetésre jutott, hogy mivel a végrehajtó a repülőgépet a végrehajtási iratok szerint a felperestől őrzése nem vette át, így őrzési és karbantartási kötelezettség sem terhelte, melyből következően a II. rendű alperes a nem megfelelő őrzésből és karbantartások elmaradásából eredő károkért sem felel.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a felperes keresetének helyt adva a keresettel érvényesített jog fennállását állapítsa meg, míg másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az ügyben eljáró elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogszabálysértésként Be. 159. § (1) bekezdését, a Ptk. 339. § és 349. § (1) és (3) bekezdéseit, valamint a Vht. 106. § (1) bekezdésének a) pontját jelölte meg.
- [18] A felülvizsgálati kérelem szerint a repülőgép bünyügyi zárlat következtében történő forgalomból való kivonásával és a nem megfelelő őrzésével okozott kárának a megtérítése iránti igénye jogsértően került elutasításra. A légi jármű szervizeléséhez pénzügyi fedezetre és arra volt szükség, hogy a repülőgép fizikailag el tudjon jutni a svájci szerelőcsarnokba, de ennek lehetőségét a forgalomból történő kivonás abszolút módon megakadályozta, a használat kizárásával lehetetlenült a felperes megőrzési és állagmegóvási képessége. Mivel a jogerős ítélet megállapítása szerint is a bünyügyi zárlat alatt a használat korlátozása teljes egészében jogellenes, így ebből egyenesen az következik, hogy a kártérítési igény megalapozott. Kirívóan jogsértő a jogerős ítélet 16. oldala utolsó bekezdése is, mert nemcsak a karbantartást és állagmegóvást akadályozták meg, hanem a felperes működését és üzletmenetét is. A jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes kétszer is bejelentette, hogy az őrzési és állagmegóvási kötelezettségének nem tud eleget tenni és kérte a II. rendű alperes intézkedését, melyet az elmulasztott. A Vht. 106. § (1) pontja szerinti zárgondnokrendelés kogens rendelkezés, amelytől eltérni nem lehetett volna, így a II. rendű alperes egyértelmű jogszabálysértése megállapítható. A legkésőbb 2010. április 2-ai levelében kért zárgondnokot annak közlése mellett, hogy nem vállalja a járművek további őrzését.
- [19] A felülvizsgálati kérelem szerint az elévülés kérdésében is jogszabálysértően, a Ptk. 360. § (1) bekezdése, a 326. § (1) bekezdése, valamint a PK 52. számú állásfoglalás rendelkezései megsértésével jártak el a bíróságok.
- [20] Az I és II. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [22] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és Pp. 275. § (3) bekezdése, illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés lehet, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [23] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a kérelemben megjelölt jogszabályhelyek és jogi indokok alapján jogszabálysértő-e.
- [24] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadottak szerint nem a bünyügyi zárlat indítványozása és elrendelése volt jogellenes, hanem a repülőgép, mint légi jármű forgalomból történő kivonása. Ebből következően megállapítható, hogy a felülvizsgálati kérelem tartalmilag kizárólag a jogerős ítélet II. rendű alperesre vonatkozó rendelkezését támadta.
- [25] A jogerős ítélet azért értékelte a végrehajtó 2019. december 11-ei foglalási jegyzőkönyvben foglalt repülőgép forgalomból való kivonása iránti intézkedését jogellenesnek, mert a Be. és a Vht. szabályainak együttes értelmezése alapján arra jutott, hogy a Vht.-nak csak a Be.-vel nem ellentétes szabályait lehetett volna alkalmazni. Erre tekintettel a Be. 159. § (1) bekezdése értelmében csak a rendelkezési jog felfüggesztésének lett volna helye, de a birtoklás és használat joga felfüggesztésének nem. A keresetet azonban azért utasította el, mert a másodfokú eljárásban beszerzett végrehajtási iratokból az volt megállapítható, hogy a repülőgépet a végrehajtó nem vette

őrzésbe, így az abban bekövetkezett károkért sem felel.

- [26] A Kúria nem ért egyet a másodfokú bíróság fenti jogszabály értelmezésével az alábbiak miatt:
- [27] A Be. 159.§ a zár alá vétel büntető bíróság általi elrendelésére, feloldására, illetve megszüntetésére vonatkozó szabályokat tartalmazza, míg a zár alá vétel végrehajtására vonatkozó rendelkezések a Vht-ben nyertek rögzítést. A Vht. 202.§ (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bűnügyi zárlatra a zárlatnak a szabályait kell megfelelően alkalmazni. E jogszabályi rendelkezés értelmében tehát a „bűnügyi zárlat” fogatosítása a végrehajtó hatáskörébe tartozik azzal, hogy annak végrehajtása során a Vht. 194.§-ában rögzített zárlat szabályait kell megfelelően alkalmazni. A jogszabályi rendelkezés helyes értelmezése alapján tehát azt kell megállapítani, hogy a bűnügyi zárlat végrehajtása során kell megfelelően alkalmazni a Vht. ingóság zárlatára vonatkozó rendelkezéseit.
- [28] A Vht. 194. §-a szerint az ingóság zárlata főszabályként foglalással történik, de megvalósulhat a Vht. 194. § (2) bekezdése szerinti zár alá vétellel is. A perbeli esetben a végrehajtó a foglalás iránt intézkedett, mely esetben az ingóság az adós őrizetében, birtokában és használatában marad, nem pedig a Vht. 105-106. §-ai szerinti zár alá vételt fogatosította, mely esetben az ingóság kikerül az adós birtokából és a végrehajtó az ingóság őrzésére zárgondnokot jelöl ki. A Vht 106. § (1) bekezdés a) pontja alapján zárgondnok kirendelésére akkor is sor kerülhet, ha az adós „az ingóság megőrzésére nem vállalkozott”.
- [29] A légi jármű lefoglalására vonatkozóan a Vht. 103/A. §-a további speciális rendelkezéseket is tartalmaz. A Vht. 103.§ (1)-(3) bekezdései értelmében a végrehajtó felhívására a Közlekedési Igazgatási Hatóságnak a járművet ki kell vonni a forgalomból. A Vht. e rendelkezéseiből következően az állapítható meg, hogy a repülőgép forgalomból való kivonása a jogszerűen elrendelt bűnügyi zárlat szükségszerű következménye volt. Az adós a birtokában maradt légi járművet nem használhatta a légi alkalmassági bizonyítvány NKH általi bevonása és a repülőgép forgalomból való kivonása miatt, így ebből következően téves a másodfokú bíróság azon álláspontja, hogy a II. rendű alperes végrehajtó irodája részéről a repülőgép lefoglalása és az ezzel összefüggő intézkedések megtétele jogellenesnek minősül.
- [30] A Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria már több határozatában állást foglalt arról, hogy a jogalkalmazó szerv felelősség alóli mentesülését eredményezi az, ha az ügyben megállapított tényállás az alkalmazandó jogszabály többféle értelmezését veti fel (BDT2008. 1817.), illetve a jogalkalmazó hatóságok munkájának jellegével általában együtt járó jogszabály-alkalmazási és jogszabály-értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek, és csak a rendkívüli, különös súlyú tévedések alapozzák meg a jogalkalmazó szerv felelősségét (BDT2004. 1042.).
- [31] A Kúria hangsúlyozza, hogy a Pest Megyei Végrehajtó Iroda és a II. rendű alperes végrehajtó irodája, valamint a jelen ügyben eljáró bíróságok eltérő álláspontja is azt mutatja, hogy a perbeli esetben olyan bonyolult és összetett jogértelmezési kérdéssről van szó, amely a bírói gyakorlat értelmében egyébként sem alapozhatna meg bírósági jogkörben okozott kárért való felelősséget.
- [32] A Kúria rámutat arra, hogy azt önmagában helyesen állapította meg a másodfokú bíróság a beszerzett végrehajtási iratok alapján, hogy „mivel a végrehajtó a repülőgépet a felperestől őrzésre nem vette át, őrzési és karbantartási kötelezettség sem terhelte”.
- [33] A felperes felülvizsgálati kérelmében arra - az álláspontja szerint fennálló - jogellenes végrehajtói mulasztásra is alapította kárigényét, hogy a végrehajtó nem vette át őrzésre a repülőgépet és nem rendelt ki zárgondnokot - megsértve ezzel a Vht. 106. § (1) bekezdés a) pontját.
- [34] A peres iratokból az állapítható meg, hogy a felperes a 2010. január 22-én a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz 9.Bny.44247/2009 számra hivatkozással elküldött levelében (keresetlevél 21. számú melléklete) tájékoztatta az eljáró bíróságot arról, hogy az állagmegóvás és az őrzés jelentős költségeit nem tudja vállalni, majd ezt ismételten, a 2010. április 2-án keltezett levelében is jelezte az eljáró bíróságon kívül a II. rendű alperes végrehajtó irodájának is. Ez utóbbi levélben már kifejezetten kérte a lefoglalt eszköz őrzése és állagmegóvása iránti intézkedést is. A peres iratokból

az is megállapítható, hogy a felperes csak a másodfokú eljárásban előterjesztett Pf.5. sorszámú előkészítő iratában tett arra vonatkozóan először előadást, hogy ez a bejelentése, álláspontja szerint a Vht. 106. § (1) bekezdés a) pont szerinti feltételnek megfelelt.

- [35] A Vht. rendelkezései szerint a zár alá vételnek a Vht. 105. §-ában írtakon túlmenően más módja is lehetséges. Nevezetesen, ha zárgondnok kerül kijelölésre, melyről a végrehajtó dönt. A zárgondnok kijelöléséről a végrehajtó a Vht. 106.§ (1) bekezdés a) pontja alapján dönthet pl. abban az esetben, ha az adós a lefoglalt ingóságok megőrzésre nem vállalkozott és az ügy összes körülményeiből a kérelem megalapozottsága indokoltnak látszik a végrehajtó álláspontja szerint. Ezen jogszabályhely tehát a végrehajtó mérlegelésére bízta a zárgondnok kirendeléséről való döntést.
- [36] A Kúria álláspontja szerint ez a feltételezett mulasztás azonban a jogellenesség vizsgálata nélkül is két okból sem alapozhatja meg a II. rendű alperes kártérítési felelősségét. Egyrészt azért, mert - mint ahogy azt a jogerős ítélet is megállapította - a légijármű további felperes őrizetében hagyásával kapcsolatosan felvett, 2011. július 1-én keltezett 27. sorszámú végrehajtási jegyzőkönyvvvel szemben a felperes nem élt végrehajtási kifogással, ezáltal nem merítette ki a rendes jogorvoslati lehetőségét. Másrészt azért is, mert a felperes feltételezett kára nem a zárgondnok kirendelésének elmulasztásával áll okozati összefüggésben, hanem előadása szerint is a repülőgép forgalomból való kivonásával. Megjegyzi a Kúria továbbá azt is, hogy az őrzés költségei zárgondnok rendelés esetén is a felperest terhelték volna, mert a Vht. nem tartalmaz olyan, a zár alá vétel esetére irányadó speciális rendelkezést, mely szerint az ingóság őrzésével, tárolásával kapcsolatos költségeket a végrehajtónak kellene viselnie. Erre tekintettel a Vht. 34. §-a szerint az adós viseli a végrehajtás során felmerülő költségeket. Az őrzés költségeit egyébiránt akkor is a tulajdonosnak kell viselnie, ha a felelős őrzés rptk. 196. § szabályainak alkalmazása merülne fel.
- [37] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a jogszerűen elrendelt és foganatosított bünygyi zárlat egyenes következménye az, hogy a felperes a repülőgépet nem tudta használni, így az azzal összefüggésben felmerült általa előadott kára másra át nem hárítható (casus nocet domino). Mivel a légijármű forgalomból való kivonása jogszerűen történt, így nincs olyan jogellenes magatartás, amellyel okozati összefüggésben állna a felperes kára, mely kárigényei előadása szerint mind azzal állnak okozati összefüggésben, hogy a repülőgép a forgalomból ki lett vonva és ezért a földön állt, ahol károsodott.
- [38] A Kúria mellőzte az elévülés vizsgálatát abból az okból, hogy a kártérítési felelősség előfeltételei érdemben nem álltak fenn. Nem volt ugyanis megállapítható olyan jogellenes magatartás, vagy mulasztás a II. rendű alperes részéről, amellyel ok-okozati összefüggésben állna a felperest ért kár, így ebből következően nem volt meghatározható olyan időpont sem, amelynek kezdetéhez vagy végéhez az elévülés kapcsolódhatna.
- A fentiekben kifejtettek alapján mivel a felperes a Ptk. 349. §-ára alapított keresete kapcsán a kártérítési felelősség konjunktív, ún. általános és különös feltételeit nem bizonyította, a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti a Ptk. 339. § és 349. § (1) és (3) bekezdéseit, valamint a Vht. 106. § (1) bekezdésének a) pontját, ezért erre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [39] Be. 159.§ (1) bekezdés, Ptk. 339. § és 349. § (1) és (3) bekezdése, Vht. 106. § (1) bekezdés a) pontja

Záró rész

- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a 74/2020 (III.31.) Kormányrendelet (Veir.) 29.§ (2) bekezdése és a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

- [41] A Kúria a pereszes felperest kötelezte az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt, 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére a 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pereszes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű alperes részére a jogi képviseletével összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költség áfát is tartalmazó összege megfizetésére, amelyet a felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, valamint a (6) bekezdés alkalmazásával állapított meg. Mivel az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárási költséget nem igényelt, e vonatkozásban a Kúria a határozathozatalt mellőzte.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Wellmann György s.k. a tanács elnöke, Vojnitsné dr. Kisfaludy Atala s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bíróági ügyintéző